

שם משמאל

שבועות תרע"ח יום ב'

לא תשא את שם ה'א לשוא כי לא ינקה וגו'.
ובש"ס שבועות (ל"ט.) שכל העולם כולו
נודעו בשעה שאמר הקב"ה לא תשא וכו'
וכל עבירות שבתורה נאמר בהן ונקה וכאן
נאמר לא ינקה וכל עבירות שבתורה נפרעין
ממנו וכאן ממנו וממשפחתו ומכל העולם
כולו. וכ"ק אבי אדמו"ר זצלה"ה הקשה הא
כל התורה כולה קבלו עליהם באלה ובשבועה.
א"כ בכל עבירה ועבירה נמי הרי הוא עובר
על לא תשא, ולמה לא יהי החומר הנ"ל
בכל עבירות שבתורה, עכ"ד:

ונראה ליישב, דהנה שבועת הר סיני לדורות
הבאים היא חלה משום דכל הנשמות
העתידות להבראות שם היו, ואף דאין ביד
הנשמה לבדה לעשות מאומה אלא בצירוף
הגוף, בהכרח לומר דהשבועה היתה שתכניס
מחשבות טובות בגוף לעוררו וללמדו להשכיל
ולהיטיב, כי זוהי תעודת הנשמה ולדבר הזה
נשתלחה לעוה"ז, וכמו שיסדר ר"י הלוי זצ"ל
בפייט ברכי נפשי שקודם תפילת נעילה, ובכן
אם הנשמה עשתה מה שעלי' לעשות, לעורר
את הנפש המתאוה והגוף שיתאוו לעשות רצון
אביהם שבשמים, אף שאין הנפש המתאוה
שומעת לנשמה ותתגבר ותמשול על כחות
הנשמה שוב אין על הנשמה אשם, שהרי היא
עשתה את שלה אלא שהנפש המתאוה התגברה
עלי'. וגדולה מזה איתא בדברי חכמי האמת
שעוד קודם שעושה אדם העבירה הנשמה
מסתלקת ממנו. ע"כ אם הנשמה עשתה את
שלה ובראותה שאין הנפש המתאוה שומעת
לה היא מסתלקת ממנו, ממילא שוב אין כאן
עונש שבועה כלל, כי הנשמה היא עשתה את
שלה והיא אנוסה ומסתלקת, והגוף והנפש
המתאוה הרי לא היו שם, ולא חלה השבועה
עליהם. וע"כ בשבועת הר סיני אין נפרעין
ממנו על לא תשא, אלא דוקא על שבועה
שנשבע בעוה"ז בגוף ונפש:

רמב"ן ספר האמונה והבטחון פי"ט

לשוא: כל שבועה בנקיטת חפץ כגון ספר תורה, שהתורה שמו של הקב"ה*, כמו שאמרו
ז"ל 44 מאי ועוזבי ה' יכלו 45, זה שמניח ספר תורה כשהוא פתוח ויוצא. וכתיב באברהם
שים נא ירך תחת ירכי ואשביעך בה' וגו' 46, ואומר כי כל בשמים ובארץ 47, וידוע הוא
שכל שבועה של תורה חפץ בידו הוא 48, וכשהוא אומר לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא.
ולא אמר לא תשבע בשם ה' אלהיך, אין לומר שעשה כן כדי לתפוש דרך קצרה, שהרי
מספר האותיות שיש בלא תשא את השם כמספר אותיות שיש בלא תשבע בשם*
ה' אלהיך, וכן לא תשבע בה', והיה תופש דרך קצרה. לכך למדנו שהנשבע בתורה נשבע
בשמו של הקב"ה, וכל הנושא ס"ת נושא שמו, לכך אמר לא תשא. וכן נרמז באמרו לא
תשא איסור ההזכרה לבטלה*. שכן מצינו לשון נשיאה בהזכרת שמות בשר ודם שנאמר
ובל אשא את שמותם על שפתי 49, ולולא שכל שבועות של תורה חפץ בידיהם הייתי
אומר שאין לא תשא, תזכיר. אלא אחר שיש בה נקיטת חפץ אי אפשר להוציאו מכלל
פשוטו הכולל ב' ענינים. ונקיטת מצוה של תורה, כגון מילה או ציצית או תפילין או
אחד משאר המצוות של תורה דמי הוא כמו שאוחז אבר מאבריה של תורה, שאין לך
מצוה אחת ממצוות של תורה, מצוה קלה או חמורה מתרי"ג מצוות, שלא יהא כנגדה
אחד מאבריו של אדם או אחד מגידיו, כמו שכתבתי 50. והוצרך לאסור להם ההזכרה

הגר"א אדרת אליהו דברים לב, מ

חי אני וימלא כבוד ה' את כל הארץ וכל
שני שבועות וסן ה' וכמ"ס וירם ימינו ושמאלו
אל השמים וישבע נחי העולם. וכמו שאנו
נשבעין בה' ובנקיטת חפץ. וכן העולם נכרח
באמירה ובעשים ויאמר אלכים ויע"ג וגו'. וכן
שני הלוחות וכן תורם שכתב ותורם שבעל פה:

באר יצחק שם

ועולם הוא מלכות: (וכאן שני שבועות) ה' בדבור וא' במעשה. ידוע שהשבועה לעילא בדבור
דעת שהוא ברית הלשון והוא בריתם ברית בשבועה וכן למטה ביסוד ברית הסתחון. וה"ש השבועה
בה' ובנקיטת חפץ, שהשבועה בה' בדבור ברית עילאה, וסוד נקיטת חפץ ביסוד כמ"ס שים נח
ידך תחת ירכי והוא במעשה כמ"ס ומעשה ידינו כוננה בו' אלו מארי קיימא דברית אקרון מעשה
ידיו כמ"ס בהקדמת הזכר דברית אהרן צי' אלצטאן דבר נש. וה"ס מ"ס שכל העולם נודעו
בשעה שאמר הקב"ה לא תשא בו' כי קיום העולם הוא צי' דרגין אלו דעת וביסוד צי' הבריות
וכס כלל כל החורה הורה ומילה ברית שטלל כל תרי"ג מלות והוא לדיק ח"י פלמין שכל העולם
עומד על עמוד ה' בו' וכן ברית עליון לדיק עליון וסתחון ולכן ח"ו בשבועה שקר נחמטע עמוד
העולם ולכן הוא נודעו כי העולם נכרח באמירה ועשים בו' והס צי' בריתם ה"ל בנ"ר וה"ת